

Finans Norge
Postboks 2473
0202 OSLO

VÅR REFERANSE
20/935

DERES REFERANSE

DATO
15.03.2021

Rundskriv om IRB-modeller

Finanstilsynet viser til brev sendt Finans Norge 24. januar 2020 med utkast til rundskriv om IRB-modeller. Finanstilsynet mottok kommentarer til utkastet på et møte med representanter for IRB-bankene og Finans Norge 14. februar 2020, og i et brev fra Finans Norge datert 25. februar 2020. På grunn av Covid-19, ble arbeidet med rundskrivet stilt i bero i mars 2020. Finanstilsynet mottok 4. november 2020 en kopi av en juridisk utredning fra advokatfirmaet Thommessen og KPMG som er oversendt Finansdepartementet. Utredningen ble presentert på et møte med Finanstilsynet 11. desember 2020.

I arbeidet med rundskrivet, som skal veilede bankene om Finanstilsynets praksis ved godkjenning av og tilsyn med IRB-modeller, har Finanstilsynet merket seg disse innspillene. I lys av at det har gått noe tid siden det opprinnelige utkastet ble oversendt Finans Norge, inviterer Finanstilsynet Finans Norge til å gi kommentarer til et nytt utkast til rundskriv.

Regelverket krever skjønn på en rekke områder og stiller høye krav til bankenes og myndighetenes vurderinger og praksis. Det følger av CRD IV-direktivet artikkel 101 at tilsynsmyndighetene skal føre tilsyn med foretakenes modeller og pålegge tiltak dersom det avdekker vesentlige svakheter i IRB-systemets evne til å fange opp risiko. Bestemmelsen er gjennomført i CRR-forskriften § 45. Andre lands tilsynsmyndigheter har, i likhet med Finanstilsynet, et pågående arbeid med å følge opp bankenes IRB-modeller. EU-kommisjonen har fastsatt utfyllende regler (tekniske standarder) basert på forslag fra Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA). Tekniske standarder tas inn i norsk regelverk som forskrifter når de er tatt inn i EØS-avtalen. I tillegg har EBA utarbeidet omfattende retningslinjer for bruk og godkjenning av IRB-modeller. Finanstilsynet legger EBAs retningslinjer til grunn i sin forståelse og praktisering av regelverket.

Som påpekt i brev av 24. januar 2020, er mangel på data fra år med dårlige konjunkturer en særskilt utfordring for norske banker og noe som innebærer at empiriske modeller kan undervurdere risikoen i bankenes porteføljer. Finanstilsynet har observert at bankenes bruk av modeller har ført til reduksjoner i bankenes estimerte risikoparametere og -vekter som ikke nødvendigvis er underbygget av redusert risiko.

Kriterier for å innvilge eller avslå IRB-søknader og krav til IRB-modeller må baseres på forhold i den enkelte bank. Finanstilsynets erfaringer fra søknadsbehandling og oppfølging av IRB-banker viser imidlertid at bankene deler de samme utfordringene på flere områder. Finanstilsynet vil derfor i rundskriv redegjøre for Finanstilsynets praksis i oppfølgingen av bankenes IRB-modeller, og vedlagt utkast til rundskriv redegjør nærmere for hva Finanstilsynet vil legge til grunn framover.

Finanstilsynet har erfart at banker med mindre foretaksporteføljer bare unntaksvis har tilstrekkelig datagrunnlag, kompetanse og ressurser til å estimere, validere, bruke og følge opp modeller i henhold til kravene. For å veilede bankene og forbygge tid- og ressurskrevende søknadsprosesser i

saker som i utgangspunktet har svakt grunnlag for å fylle kravene til å bruke IRB-modeller, har Finanstilsynet formidlet at banker med foretaksporteføljer under 30 mrd. kroner normalt ikke kan forvente å få IRB-tillatelse.

For boliglån har alle bankene svært få misligholds- og tapsobservasjoner. Videre er porteføljene forholdsvis homogene bankene imellom, og risikofaktorene knyttet til høy pris- og gjeldsvekst er felles for alle bankene. For å veilede bankene redegjorde Finanstilsynet i et rundskriv i 2014 for noen felles krav til kalibreringen av bankenes PD- og LGD-modeller som Finanstilsynet ville stille i sin godkjennings- og tilsynspraksis. Det ble i rundskrivet i 2014 vist til at dersom boligprisene øker mer enn husholdningenes inntekter, må dette tas hensyn til i kalibreringen. Finanstilsynet vurderer at fallhøyden i boligmarkedet har økt og har derfor økt reduksjonsfaktoren i referansemodellen for LGD. Enkelte banker har påpekt regionale forskjeller i prisutviklingen siden 2014. Finanstilsynet vil i den sammenheng bemerke at regionene med svakest prisutvikling etter 2014 generelt hadde sterkere prisvekst enn landsgjennomsnittet før 2014. Finanstilsynet vurderer at det ikke er hensiktsmessig med geografisk differensiering av parameterne i referansemodellen.

Det bes om merknader til vedlagt utkast innen 8. april 2021.

For Finanstilsynet

Ann Viljugrein
direktør for bank- og forsikringstilsyn

Bjørn Andersen
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Vedlegg:
Utkast til rundskriv om IRB-modeller